

را «طرفداری از شعارهای انقلاب» خواندند و گفتند: «مروح رئیس‌ی صریحاً شعارهای انقلاب را بیان می‌کرد و مظهر شعارهای انقلاب بود و احترام و تمجید از او در واقع ابراز دلبستگی مردم به شعارهای انقلاب است.»

▼ انتخابات ۸ تیر بسیار مهم است

آیت‌الله خامنه‌ای در بخش مهم دیگری از سخنان‌شان، انتخابات پیش‌رو را «کاری بزرگ و پدیده‌ای پرستاره» دانستند و گفتند: «اگر ان‌شاء‌الله این انتخابات به خوبی و با شکوه و عظمت برگزار شود و بعد از این حادثه تلخ، مردم مسئول بعدی را با آراء بالا انتخاب کنند، دستاوردی بزرگ برای ملت ایران خواهد بود و انعکاس فوق‌العاده‌ای در دنیا خواهد داشت. بنابراین، انتخابات ۸ تیر بسیار مهم است». ایشان «حماسه انتخابات» را «مکمل حماسه مردم در بدرقه شهیدان» خواندند و افزودند: «ملت ایران برای حفظ منافع و تثبیت عمق راهبردی خود در معادلات پیچیده بین‌المللی و برای اینکه بتواند ظرفیت‌ها و استعداد‌های طبیعی و انسانی خود را ظهور و بروز بدهد تا کام کشور شیرین شود و همچنین برای اینکه بتواند حفره‌ها و رخنه‌های اقتصادی و فرهنگی را پر کند، به رئیس‌جمهوری فعال، پر کار، آگاه و معتقد به مبانی انقلاب احتیاج دارد». رهبری با تأکید بر «ضرورت حاکم بودن اخلاق در رقابت‌های انتخاباتی بین نامزدها»، گفتند: «بدگویی، تهمت‌زنی و لجن‌پراکنی کمکی به پیشرفت کارها نمی‌کند و به آبروی ملی هم لطمه می‌زند». آیت‌الله خامنه‌ای افزودند: «صحنه انتخابات، صحنه عزت و حماسه و رقابت برای خدمت است نه میدان کشمکش برای تصاحب قدرت. بنابراین، کسانی که وارد رقابت‌های انتخاباتی می‌شوند، رعایت اخلاق را وظیفه خود بدانند تا خدای تعالی دل‌های مردم را به بهترین گزینه هدایت کند و انشاء‌الله یک رئیس‌جمهور شایسته برای ملت ایران تعیین شود». پیش از بیانات رهبری، حجت‌الاسلام سیدحسین خمینی با بیان اینکه «جمهوریت نظام یکی از ارکان مهم در سیاست کلی امام خمینی (ره) بود»، حضور مردم در صحنه‌های مختلف را مایه یأس دشمنان برشمرد و درباره مسئله فلسطین افزود: «ابهت پوشالی رژیم صهیونیستی درهم شکسته و برای همه مشخص شده این رژیم جز زبان زور چیزی نمی‌فهمد.»

دل مردم جوشید». ایشان مصیبت فقدان رئیس‌جمهور را برای کشور «جداً سنگین» دانستند و در بیان ویژگی‌ها و خصوصیات وی گفتند: «همه اعتراف کردند که او مرد کار و عمل و خدمت و صفا و صداقت بود. برای خدمت شب و روز نمی‌شناخت. رئیس‌عزیز در خدمتگزاری به کشور و ملت نصاب جدیدی ایجاد کرد که با وجود تلاش خدمتگزاران قبلی، تاکنون در این حد و حجم و کیفیت و با این صداقت و پرکاری نبوده است». آیت‌الله خامنه‌ای «کرامت و عزت و حرمت قائل شدن برای مردم و میدان دادن به آنها و تکریم و اعتماد به جوانان» را از ویژگی‌های ممتاز رئیس‌جمهور فقید برشمردند و گفتند: «او حتی با کسانی که به او بدی و اهانت کرده بودند با کرامت برخورد می‌کرد و پاسخ تند و زشت و عصبی به آنها نمی‌داد». ایشان «مرزبندی صریح با دشمنان و مخالفان انقلاب و پرهیز از دوپهلویی و اعتماد نکردن به لیخند دشمن» را «خصوصیات درس‌آموز دیگر شهید رئیسی» خواندند و افزودند: «هر یک از این خصوصیات برای سیاستمداران ما و رؤسای جمهور آینده و منتخبان ملت در همه بخش‌ها سرمشق است». رهبری با اشاره به تعریف و تمجید از شخصیت و خدمات و تلاش‌های شبانه‌روزی شهید رئیسی بعد از فقدان او در همه مطبوعات و فضای مجازی و از زبان اشخاص و جریان‌های گوناگون، گفتند: «من دلم برای رئیسی سوخت که برخی در زمان حیات او حتی حاضر نبودند یک کلمه از این حرف‌ها بگویند و با وجود مشاهده این برجستگی‌ها، آنها را کتمان و یا حتی وارونه منعکس می‌کردند و او را می‌آزدند که البته او غالباً جوابی به آنها نمی‌داد؛ اما گاهی هم نزد من می‌آمد و مقداری شکایت می‌کرد». رهبری با اشاره به «حضور میلیونی ملت» در مراسم تشییع رئیس‌جمهور فقید و همراهان وی، افزودند: «برخلاف تلقین و ادعای دشمن و تکرار برخی‌ها در داخل که جمهوری اسلامی سرمایه ملی خود را از دست داده است، حضور میلیونی مردم در بدرقه شهیدان نشان داد این سرمایه ملی که در هیچ‌کجای دنیا نظیر ندارد، پابرجاست و علاوه بر مقوله رحلت امام که مقوله‌ای بی‌همتا و غیرقابل مقایسه با هر پدیده دیگری است، میان مردم با مسئولان و سردارانی همچون رئیسی و سلیمانی، ارتباط و دلبستگی عاطفی برجسته‌ای وجود دارد». ایشان، پیام دیگر «حضور حماسی مردم»

شرعی خود را بر یک اکثریت ناراضی تحمیل کنند: «به نظر من در اصرار و اظهارنظرهای افرادی مانند بانکی‌پور و همفکران او نوعی زورگویی نهفته است که می‌گوید «می‌توانم، بنابراین نظرم را بر شما تحمیل می‌کنم و عرف اکثریت و الزامات سیاسی حکمرانی مدن، اعتبار قانون و حتی فتاوی‌ای فقهی برایم مهم نیست». این افراد تنها با انگیزه سیاسی و همان زورگویی حجاب را بر زنان جامعه تحمیل می‌کنند.»

این پژوهشگر اجتماعی در پاسخ به این سوال که چنین اظهارنظرهای یک‌جانبه‌گرایانه از سوی فردی که قرار است به‌عنوان نماینده مردم در مجلس حضور داشته باشد، چه تبعاتی به دنبال دارد؟ تأکید می‌کند: «این نوع اظهارنظرها که به وفور هم انجام می‌شود این تردید را ایجاد می‌کند که آیا این افراد واقعاً خود را نماینده مردم به معنای اکثریت جامعه و نگهبان دموکراسی و مردم‌سالاری می‌دانند؟ ممکن است برخی به این سوال پاسخ منفی داده و بگویند برای این افراد تنها قدرت سیاسی مهم است و آنها بی‌تعارف نشان می‌دهند که نماینده مردم به مفهوم جمهور نیستند». او به طرح نور و مداخله نیروی انتظامی در مسئله حجاب هم اشاره می‌کند: «ورود نیروی انتظامی به مسئله حجاب از چند جهت مهم است. نخست آنکه پلیس در هر کشوری وظایف مشخصی دارد؛ باید حافظ امنیت افراد باشد و از وقوع جرم پیشگیری و مجرم‌ان را دستگیر کند. سازمان پلیس منابع و نیروی اندکی دارد که به جای انجام وظایف معمول خود و مقابله با مجرمین برای مقابله با زنان بر سر حجاب بسیج شده است، این موضوع به معنای کاسته شدن از توانایی و ظرفیت اندک موجود و افزایش خطر ناکامی در انجام وظایف اصلی، مهم و وجودی نیروی انتظامی است. از منظر شهروندان نیز از سرمایه اجتماعی پلیس و اعتبار این نیرو نزد عامه مردم می‌کاهد. در واقع انتشار تصاویر بر خوردهای نامناسب باعث می‌شود شهروندان اعتماد خود را به این نیروی حافظ امنیت از دست بدهند.»

▼ خسارت، پیامد طرح نور و لایحه حجاب

این جامعه‌شناس دخالت پلیس در مسئله حجاب را از منظر جرم‌شناسی مورد بررسی قرار می‌دهد: «زنان و دختران جوان از اقلیاری هستند که میزان ارتکاب جرم در میان آنان کم است. این گروه بیش از سایر گروه‌ها هنجارهای اجتماعی را رعایت می‌کنند. بر خورد پلیسی و خشن با چنین افرادی که تنها مسئله آنها شل حجابی و بی حجابی و کم حجابی است که از جرایم دسته هشت و کم‌اهمیت‌ترین نوع جرایم در قوانین تلقی شده است، نه تنها باعث ایجاد آسیب و تروما در این گروه می‌شود بلکه می‌تواند تبعات بسیار بدی به‌ویژه بر دختران جوان و نوجوان داشته باشد. یعنی این بر خوردها و تحقیرها می‌تواند این گروه را به سمت کج‌روی سوق دهد، محققان در نظریه انگ‌زنی توضیح می‌دهند وقتی به فردی در گروه سنی نوجوان و جوان بر چسب مجرم زده شده و بازداشت می‌شوند، آنها با لجاجت به ارتکاب جرایم بزرگ‌تر تمایل پیدا می‌کنند. بدترین پیامد ناخواسته این بر خورد پلیسی با دختران و زنان جوان این است که همونایی آنها با هنجارهای اجتماعی هم کاهش می‌یابد. بنابراین پیامد طرح‌هایی مانند طرح نور یا لایحه حجاب به‌ویژه با شرایط فعلی تنها خسارت است و بس.»

باشد یا اینکه بگوید نهادهای متولی فرهنگ به ماجرا ورود کنند. همه ما می‌دانیم که پوشش موضوعی فرهنگی است و درباره آن هم باید کار فرهنگی صورت بگیرد. مواجهه خشونت‌آمیز را نه جرم‌شناسان مورد تأیید قرار می‌دهند و نه حقوقدان‌ها. اگر فرض کنیم پوشش برخی افراد در جامعه به‌زعم آقایان ناهنجاری اجتماعی است، ناهنجاری را هرگز نباید جرم تلقی کرد. بر خوردی هم که با ناهنجاری می‌شود باید مدنی باشد نه بر خورد قضایی یا خشونت‌آمیز.»

به گفته این وکیل دادگستری در صورتی دستورالعمل دادستان کل کشور می‌تواند منطبق بر قانون باشد که طرح نیروی انتظامی را ملغی و اعلام کند چنین برخوردی مبنای قانونی ندارد: «اما وقتی دادستانی اعلام می‌کند این طرح مورد تأیید ماست و آن را ضابطه‌مند می‌کند نمی‌توان آینده خوبی را برای این طرح پیش‌بینی کرد. خوب است مسئولان قضایی براساس وظیفه‌ای که قانون اساسی بر عهده‌شان گذاشته، به دنبال خواست مردم بروند و به دنبال خواست قشر اقلیتی نباشند که بیش از منافع ملی به دنبال منافع شخصی خودشان هستند.»

به گفته نصراللهی هر گونه موضوعی که آزادی‌های مردم را به صورت جدی تعلیق یا تحدید کند، نیازمند سیر مراحل قانون‌گذاری است و قوه قضائیه یا وزارت کشور حق چنین اقدامی را به صورت فراقانونی ندارند: «خوب است که وقتی مسئولان قصد دارند طرح یا برنامه‌ای داشته باشند، قبل از تصمیم‌گیری درباره آن از متخصصان مربوطه مشورت بگیرند نه اینکه در امری که تخصص ندارند اقدامی انجام دهند که منتج به فاجعه شود.»

این وکیل دادگستری تأکید می‌کند مردم صاحب فکر هستند، مسائل را می‌بینند و راستی‌آزمایی می‌کنند: «این موضوع احساسات مردم را جریحه‌دار می‌کند؛ موضوعی که با نگاهی به فضای مجازی هم مشخص است تا جایی که حتی برخی از اصولگرایان هم، معترض و متعرض به این قضیه شدند و این نحوه رفتار غیرقانونی برای‌شان قابل درک نیست. بهتر است در چنین مواردی مسئولان با مامور خطای بر خورد جدی داشته باشند و آن را به اطلاع عموم هم برسانند. زیرا در کنار مامور خطای، افراد مافوق او هم در برابر این رفتار مسئولیت دارند.»

▼ واکنش جامعه‌شناس به مواضع نماینده مجلس

«به عنوان فردی که به لحاظ فرهنگی به حجاب علاقه‌مند بوده و آن را رعایت می‌کنم به شدت متعجب هستم این میزان اصرار برای نام‌ن کردن فضا برای زنان و جازدن حجاب به‌عنوان اصول دین چه علتی دارد؟ در واقع سوال این است که این اصرار چه نیازی را برطرف می‌کند؟ این‌ها بخشی از اظهارات فاطمه موسوی‌ویایه، جامعه‌شناس و عضو گروه مطالعات زنان انجمن جامعه‌شناسی در گفت‌وگو با هم‌میهن است: «ناراضی کردن اکثریتی از زنان و مردان که حتی بخشی از آنها به حجاب اعتقاد دارند اما با اجبار و بر خوردهای پلیسی و امنیتی بر سر آن موافق نیستند چه حاصلی برای ساختار سیاسی کشور دارد؟» او معتقد است اقلیتی که عرف و پسند خود را مطابق با شرع می‌دانند بدون هیچ ناراحتی حاضرند که این عرف و پسند

رقیب اصلی بایدن دیگر ترامپ نیست...

نحوه اداره جنگ غزه با او اختلاف جدی پیدا کرده‌اند. بایدن تاکنون سیاست «همه را راضی کن تا پیروز شوی» را پیشه کرده؛ اما هنوز موانع جدی در برابر پیروزی مجدد او وجود دارد. جو بایدن از یک‌سو، هر چه را اسرائیل در جنگ غزه خواسته، تاکنون برآورده ساخته است و از سوی دیگر، دائم از تلاش برای پایان دادن به جنگ غزه و عدم ورود دولت نتانیابو به رفح سخن گفته است. اسرائیل از بایدن ناراضی نیست؛ اما جریان چپ حزب دموکرات که به برنی سندرز نزدیک است، نقدهای بسیاری به او دارند. واقعیت این است که بایدن پیروزی سال ۲۰۲۰ خویش را مدیون اتحاد دو جریان اصلی حزب دموکرات و مشارکت بالای مردم به‌خصوص جوانان بود. اما حالا در دانشگاه‌های آمریکا بخشی از همان جوانان بیست تا سی ساله به‌دلیل ناراضی‌تانی از سیاست‌های جو بایدن در قبال جنگ غزه فریاد می‌زنند. عدم مشارکت این جوانان و کاهش آمار مشارکت‌کنندگان جوان در انتخابات از پاشنه آشیل‌های جدی جهت پیروزی جو بایدن است. پاشنه آشیل دیگر بایدن، ضعف در قانع‌سازی جریان چپ حزب دموکرات بوده است. بایدن برای پیروزی حتماً باید جریان چپ حزب دموکرات به رهبری سندرز را برای رای به خود به پای صندوق‌های رای بکشاند. نکته دیگر، کاراکتر نه‌چندان جذاب بایدن با وجود سیاستمدار بودن اوست. این ویژگی می‌تواند رای دهنده مستقل آمریکایی را یا به سمت «عده‌رای» یا به سمت «رای به ترامپ» بکشاند. اما با تمام این نقاط ضعف و قوت، مجرم شناخته‌شدن دونالد ترامپ برای بایدن گویی هدیه‌ای است که از آسمان برای او آمده است. طبق آخرین نظرسنجی روتیترز، ۱۰ درصد رای‌دهندگان جمهوریخواه و حدود ۲۵ درصد رای‌دهندگان مستقل بیان کرده‌اند که به‌دلیل مجرم شناخته شدن دونالد ترامپ در دادگاه نیویورک به او رای نمی‌دهند و این فرصتی تاریخی است که بایدن بتواند با یک تیم تبلیغاتی قوی از این چالش انتخاباتی هم عبور کند. ترامپ اگر چه شخصیت نسبتاً جذابی برای حامیان‌ش دارد، اما اساساً حتی نیمی از پشتوانه و کاراکتر برجسته سیاسی رونالد ریگان را در حزب جمهوریخواه و میان جمهوریخواهان دارا نیست. پس این فرصت طلایی است که بایدن می‌تواند برای پیروزی از آن استفاده کند. در نهایت، باید گفت اگر جو بایدن با وجود چالش‌های جدی پیش‌آمده برای ترامپ از او بیزاید؛ شاید تاریخ سیاسی آمریکا او را برای دوباره کاندیدا شدنش در این سن و حزب دموکرات راهم برای دفاع دوباره از بایدن نبخشد. چراکه پس از مجرم شدن ترامپ در دادگاه نیویورک، دیگر ترامپ رقیب اصلی بایدن نیست؛ بلکه این عملکرد بایدن و تلاش‌ش برای انسجام و طویف اصلی حزب تعیین‌کننده نهایی خواهد بود...

اکبر مختاری

وقتی جیمی کارتر در سال ۱۹۷۶ به مقام ریاست‌جمهوری رسید و دکتترین حقوق‌بشر خویش را مبنای سیاست خارجی خود قرار داد، هیچ‌گاه فکر نمی‌کرد ضربه اصلی را از حاکمان انقلابی بخورد که روشنفکران انقلابی‌اش از این دکتترین برای رساندن پیام اقدامات انقلاب‌شان استفاده کردند. یک‌سال‌ونیم مانده به انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۹۸۰، نظرسنجی‌ها برای جیمی کارتر بسیار بهتر از جو بایدن تا پیش از اعلام مجرم بودن ترامپ بود. جیمی کارتر خوشبین ناگهان با بحرانی جدی در سیاست خارجی روبه‌رو گشت؛ بحرانی که برخی از کارشناسان آن را تیر خلاص به او جهت پیروزی دوباره می‌دانند. حمله به سفارت آمریکا در سیزده آبان سال ۱۳۵۸ خورشیدی، فضا را کاملاً به ضرر جیمی کارتر برگرداند. گروگان‌گرفتن ۶۶ دیپلمات آمریکایی برای ۴۴ روز کارتر را با بحرانی بسیار سخت روبه‌رو ساخت. در کنار اختلاف در مورد جنگ یا عملیات ویژه بین مشاور امنیت ملی او برژینسکی، و وزیر خارجه، سایروس ونس، سرانجام عملیات کوتاه‌دانه توفان‌شن تأیید شده عملیاتی که شکستش از آرای کارتر بیش از گذشته کاست. از سوی دیگر، تورم دورق‌می و رسیدن آن به حدود ۱۲ درصد و افزایش قیمت بنزین سبب شد کارتر کارت بازی مؤثری در داخل نیز نداشته باشد و تمرکز شبکه CNN که به‌عنوان تنها شبکه خبری ۲۴‌ساعته از چهار ماه پیش از انتخابات وارد عرصه رسانه شده بود و دائماً بر ضعف دولت کارتر در آزادسازی گروگان‌ها تأکید داشت، روندها را تغییر داد. از بد حادثه، کاندیدای رقیب کارتر فردی خوش‌تیپ و جذاب و سخنوری حرفه‌ای بود که توانست حتی آرای کنترل سنتی کالیفرنیا به دموکرات‌ها را نیز به سمت جمهوریخواهان برگرداند. رضایت مردم کالیفرنیا از فرماندار جمهوریخواه‌شان دیگر روزنه‌ای برای پیروزی جیمی کارتر باقی نگذاشت.

حالا پس از ۴۸ سال کاندیدایی نماینده حزب دموکرات است که به‌هیچ‌وجه نمی‌خواهد سرنوشت کارتر را بپیدا کند. جو بایدن که تاحدودی می‌توان او را کاندیدای ساختار در سال ۲۰۲۰ دانست؛ حالا در سن ۸۱‌سالگی باز هوای کاندیداتوری مجدد را کرده است. جو بایدن اگر چه از بخش راست‌میان حزب دموکرات می‌آید؛ اما جناح چپ حزب دموکرات به رهبری برنی سندرز این‌بار بر خلاف چهار سال قبل، در مورد موضوع و